

riti samostojna kmetijska stranka, katero organizira opozicionalec Gaal.

Zveza narodov. Svet Zveze narodov je v petek, 23. septembra, začel v Ženevi svoje 68. zasedanje, ki mu predseduje irski ministrski predsednik de Valera. Gospodarska kriza se čuti tudi pri financah Zveze narodov. Kakor se je pritoževal vrhovni tajnik Drummond, prihajajo prispevki posameznih držav, ki so članice Zveze narodov, jako neredno.

Razorožitvena konferenca. Nemška vlada je zaključila, da se Nemčija ne bo več udeleževala razprav razorožitvene konference. Ta sklep je v svetovni javnosti napravil jako neugoden vtis. Papen-Schleicherjeva vlada je uvidela, da se je s tem sklepom zaletela. Da bi neugoden vtis popravila, skuša sedaj na kolikor toliko lep način priti na konferenco. Nemški zunanji minister Neurath, ki sedaj biva v Ženevi, se je na razne strani, zlasti na španskega odposlanca Madariaga, obrnil s prošnjo za posredovanje.

Tudi angleški vladi napovedujejo konec. Liberalni ministri, zagovorniki svobodne trgovine, hočejo odstopiti. V nekem volilnem govoru je Lloyd George zelo ostro napadel zunanjo politiko angleške vlade in rekel, da je ta politika dovela do tega, da ima Anglija danes proti sebi tri najmočnejše velesile: Nemčijo, Rusijo in Italijo. Na angleški strani je edinole Francija, ki je danes najbolj militaristična država na celnem svetu. Nato je Lloyd George očital vladi, da je uvedba zaščitnih carin nasprotna izven strankarskemu značaju. Edini »takozvani uspeh« današnje vladne politike je ta, da je v Angliji 400.000 brezposelnih več, kakor pa jih je bilo onega dne, ko je prišla na oblast sedanja vlada.

Svobodomiselstvo v Španiji ne more umiriti svojega za »svobodo« zavzetega srca. Vedno znova se zaganja proti Cerkvi in duhovništvu. Takšni slučajji se dogajajo vsak dan. Kdor bi hotel opisati vse, bi moral napolniti cele knjige. Samo nekaj cvetic iz vrta španskih liberalcev in socialistov! V mestu Alicante je bila navada, da so opravljali devetdnevno na čast sv. Magdalene. Ob koncu devetdnevne so podobo Marije Magdalene iz cerkve sv. Petra prenesli v slovesni procesiji ob veliki udeležbi ljudstva v njeno cerkev v gradu La Mola. Letos je župan sporočil župniku, da se on ne sme udeležiti te procesije, češ, da socialisti tega ne trpijo, njihovi nežni živalci ne prenesejo duhovnikove navzočnosti. Župnik je spriče to prepoved predložil, naj letos ta procesija sploh izostane, in socialistični župan je temu predlogu pritrnil. V noči pred dnevom procesije pa so orožniki in policaji prišli pred župnišče, vzbudili župnika ter mu zapovedili, da se procesija mora vršiti, toda brez duhovnika in sveč. S tako procesijo so bili socialisti zadovoljni. O veliki ne-

strpnosti španskega svobodomiselstva spričuje tudi naslednji slučaj. Župnika v Brimo je guverner kaznoval z globo 500 pezeta, češ, da je poslušal monarhističen govor nekega mladega duhovnika. Ta duhovnik ni nikakor govoril o monarhiji, marveč sploh o državi. Kljub temu je bil kaznovan ne samo župnik, marveč tudi ves občinski svet. Poleg globe po 500 pezeta jih je zadela še druga kazen: ves občinski svet z županom na čelu je bil odstavljen. Isto se dogaja po pre mnogih krajih Španije.

Protikatoliški boj v Mehiki še vedno na dnevnem redu. Radi tega je moral odstopiti dosedanji predsednik mehiške države Ortiz Rubio. Framasoni in socialisti so mu namreč očitali, da ni vodil dovolj ostre borbe zoper katoliško Cerkev. Očitek je seveda neosnovan, ker je Ortiz Rubio podpisal vse, kar mu je vlada predložila v podpis, torej tudi odredbe proti Cerkvi. Njegova krivda je ta, da je včasih poskrbel za to, da se katoličanom niso delale vnebovpijoče krivice. To je bil znane mu protivniku Cerkve, nekdanjemu predsedniku Callesu, povod, da je na čelu opozicije nastopil proti Ortizu Rubio, kateri je moral odstopiti. Mesto njega je začasno izbran za predsednika vojni minister Rodriguez, ki je šele 36 let star. Calles pa komaj čaka na bodoče volitve državnega predsednika, pri katerih upa zopet splezati na predsedniški stolec.

Na smrtni postelji krščena. Dva domača vladarja v Afriki, in sicer Kenge v pokrajini Kongoli in Katumbo v Lubundi, sta bila pred nekaj meseci krščena. Kenge je čistokrvni črnc, Katumbo pa črnsko-arabska mešanica. Oba dva črnska vladarja sta vedno bila naklonjena katoliški Cerkvi in njenim misijonom. Da se nista dala prej krstiti, je razlog v mnogoženstvu. Podaniki obeh vladarjev so v precejšnjem številu katoličani, katerim sta vladarja dala prednost pred drugimi. Bila sta tudi dovolj poučena v verskih resnicah iz razgovorov, ki sta jih imela s katoliškimi misijonarji in svetnimi katehisti. Da se sama nista dala krstiti, je, kakor rečeno, razlog v tem, ker se nista hotela ločiti od svojih številnih žen. Na smrtni postelji je ta zapreka odpadla. Katumba je krstil pater Vandebuke, ki je v to svrhu prišel iz misijonske postaje, oddaljene 200 km od Katumbove prestolnice. Ko je prišel pater k njemu ter mu namignil, da bi bil skrajni čas, da se da krstiti, mu je Katumbo odgovoril: »Oče, vem vse. Dalje časa sem vsak dan poslušal katehiste. Pridržujem samo prvo ženo, druge vse odpuščam. Krsti me!« Pater Vandebuke je nato krstil Katumba, ki je še isto noč umrl. Kengeja, vladarja v Kongoli, je skoraj istočasno krstil pater Derry. Poznal ga je preko 20 let ter sta bila prijatelja. Rekel mu je: »Vladar, ti si težko bolan ter si v smrtni nevarnosti. Ako hočeš na drugem svetu najti mene, svojega prijatelja, in vsaj tvoje krščansko ljudstvo, se moraš dati krstiti.« Kenge mu je odgovoril: »Že dolgo časa mislim na to. Sedaj sem se odločil: od svojih 9 žen pridržujem samo prvo, druge odpuščam. Krsti

me!« Krstil ga je, in Kenge je čez 15 dni umrl.

Katoliško časopisje. Glasilo škofije Los Angeles v Severni Ameriki je nedavno katoličanom nujno priporočalo podporo katoliškega časopisja. Kritiziranje katoliškega časopisja, tako poudarja navedeno škofijsko glasilo, ni prva naloga, ki jo morajo katoličani vršiti. Je tudi kritika potrebna, ki pa bo štvarna ter naj se naravnost sporoči uredništvu. Glavna naloga katoličanov napram katoliškemu časopisju je vsestranska podpora. Katoličani morajo katoliški list naročiti ter naročnino plačati; list čitati ter ga drugim priporočati; pošiljati mu poročila, vesti, članke in zanimivosti za široko javnost; list širiti in imeti točen pregled vseh tistih trgovcev, gostilničarjev in obrtnikov, ki inserirajo v katoliškem listu, ali pa v liberalnih in socialističnih listih. Opomin škofijskega glasila v Ameriki velja tudi za naše razmere.

Krst afriškega princa. V Tanganjiki (v vzhodni Afriki) je bil nedavno krščen princ Mutembeyi, brat Kalemera, tamošnjega sedanjega sultana. Mutembeyi in Kalemer sta sinova istega očeta, pa različnih mater. Ker je Mutembeyjeva mati bila plemenitega rodu, Kalemerjeva pa ne, bi bil pravzaprav moral očetu kot sultan slediti Mutembeyi. Posrečilo pa se je Kalemeru s pomočjo Angležev zasesti sultanov prestol ter ga zadržati v svoji oblasti. Kalemer sicer ni krščen, vendar pa je jako naklonjen katoliškimi misijonom.

Japonski katoličani se prav krepko gibljejo. Katoliška akcija v japonskem mestu Nagasaki je priredila letos že dve javni konferenci (dva javna zhora z govori in razpravami) o katolicizmu. Navzočih je bilo nad 15.000 ljudi, polovica jih je bila poganov. Zborovanja so se vršila v največji dvorani v mestu. Kot govornika sta med drugimi nastopila dva mlada moža, ki sta prestopila iz protestantizma v katoliško Cerkev. Tudi japonski škof v Nagasaki monsignor Hajasaka je govoril poučne in izpodbudne besede. Slikal je sedanje razmere, ki se v njih nahaja japonski katolicizem, ter pozival k vstopu v katoliško Cerkev in k življenju po njenih načelih.

O turških rodbinskih imenih na Ptujskem polju.

V zelo zanimivem članku »Pred 400-letnico turškega vpada v Slovenijo v »Slovincu« dne 9. t. m. trdi pisec, da spominjajo na turške vpade in pri tej priložnosti izvedena nasilja, tudi še mnoga današnja rodbinska imena na Ptujskem polju, kakor: Alič, Begovič, Cafuta, Hazem-Ali, Mustafa, Sagadin, Šalamun i. dr. Temu pa ni vseskoz tako, ako si ta imena natančneje ogle damo iz jezikoslovnega in dejanskega stališča. Prepričamo se kmalu, da je ona trditev saj deloma nevzdržna, ker so ona imena samo navidezno turška,

Gotovo ni bilo nič kaj redkega, da je to ali ono slovensko dekle povodom takih vpadov bilo poslano izza strani turških pohotnežev ter je zanosilo in povilo potem kakega fantka, katerega mu je res bil oče kak Turčin neznanega imena, ker nasilnik brezdvomno ni izročil dekletu pri slovesu svoje vitnice.

Ker pa ime tega ni bilo znano, so domačini potem takemu fantu pridali kako namišljeno ime njegovega očeta izmed onih turških osebnih imen, katera so jim bila pač najbolj znana, da se sled pokolenja s časom ne zabriše. Gotovo je, da so dali takega otroka sicer takoj krstiti, ker je bil vendar krščanske matere, na kako krščansko ime. Toda ostalo mu je pa tudi tako iz nagajivosti, kakor iz potrebe, da s tem namigavajo na posebne okolnosti takega tajnega zanošenja, katerosibodi turško ime, ki je pozneje često tudi prešlo v priimek.

In iz onega bornega turškega jezikovnega zaklada naših Poljancev so nastala potem imena, kakor: mali »Hasan«, kot da je bil oče tega otroka res kak »Hasan« po imenu, dasi pomenja ta beseda v turščini pravzaprav vojaka vobče. — Isto velja za »Askar«, kar je v turščini tudi zgolj običajna označba za vojaka. Mali »Askar« je pa bil po zakonih našega jezikovnega izoblikovanja našim ljudem »Aškerc«, in pridemo po tej poti končno še tudi na misel, da je naš znani pesnik Anton Aškerc bil tudi turškega pokolenja, ter da je stalo njegovo vedno stremljenje v Carigrad in sploh iztok še pod vplivom te dedičnosti. — »Alič« bi bil po tem sin kakega »Ali«-ja, kar označuje v turščini kakega »prevzvišenega« dostojanstvenika, in Begovič sin kakega »bega«, to je turškega kneza ali veleposestnika. Ime »Mustafa« je bilo našim prednikom baš dobro poznano, ker so nosili to ime mnogi turški vojskovodje. Niso pa vedeli, da je to le priimek Mohamedov, kateri označuje tega kot »božjega izvoljenca«, toda tega priimka se svoj čas ni smel nihče drugi posluževati, kakor edino le neposredni potomci Mohameda, kateri pridržek pa naših starih prednikov ni motil, da bi ne pridali kakemu fantu posilnega turškega izvora tega imena in to brez zgražanja izza turške strani.

Imena »Cafuta«, »Sagadin« in »Šalamun« pa sploh niso turškega rodu, kajti turški jezikovni zaklad korenin za te jezikoslovne tvorbe sploh ne pozna in so to vseskoz pristno slovenski izrazi, o čem se lahko vsakdo prepriča v Pleteršnikovem slovensko-nemškem slovarju. — »Caf« pomenja vendar v slovenščini isto kot »birič« in če dobi beseda »caf« sramotilno pritiklino »uta«, je to potem »cafuta«, t. j. oni »caf«, ki je opravljal tudi posel krvnika. »Sagadin« je isto kakor preprogar, t. j. izdelovatelj »sagov« (preprog ter rasastih plaščev in pokrival za deževno vreme). — Sporedno rodbinsko ime je »Sagaj«. — »Šalamun« je isto kakor šaljivec ali godec, kar je pri nas običajno združeno v eni osebi, ni torej verjetno, da bi bilo to ime iz turškega

Tako dober -
a zdaj tako poceni!

Znižanje
cen VIM-a:

Velika doza . . . zdaj Dinar 6.—

Velik zavitek . . . zdaj Dinar 4.50

Mali zavitek . . . zdaj Dinar 2.50

Cene nižje — kakovost kakor do sedaj:

VIM ČISTI VSE
NE DELA NIKOLI
BRAZGOTIN

imena »Sulejman« ali »Soliman«, ker tudi dobro vemo, kaj nam pomenja koren »šala«. — Čudno naključje je pa, da označuje turška beseda »čalan, šalan«, tudi godca, muzikanta, ter je mogoče, da smo v starejši dobi tudi mi rabili izraz »šalan« za godca, kateri je predvsem šaljivec. Toda tudi temu se ne smemo čuditi, ker vemo, da tudi Turci rabijo mnogo slovenskih izposojenk kakor: budalo, košara, pogača, žrv i. dr.

Treba bo, da se s časom iztrebijo razne nesmiselne bajke, katere so se vgnezdile v dogodke naših stoletnih obrambnih bojev napram Turkom in da dobe oni opis, kateri odgovarja resnici in dejanskim okolnostim. D. Ž.

Novi predsednik deželnega sodišča v Ljubljani. Za predsednika višjega deželnega sodišča v Ljubljani je bil imenovan g. dr. Ivan Vrančič, apelacijski sodnik v Ljubljani.

Nova maša v Ljutomeru. Nedelja, 2. oktobra, bo za našo župnijo zopet dan veselja in radosti. Prvikrat bo stopil pred oltar Gospodov g. Janez Trstenjak, ljutomerski domačin, bogoslovec

šibeniške škofije. Z g. novomašnikom bo dobila šibeniška škofija novega vestnega delavca. Mi se pridružujemo čestitkam njegovih dragih in mu prav iskreno čestitamo, želeči mu obilo blagoslova v njegovem delovanju!

G. župnik Grobelšek umrl. Na Gomiškem je umrl tamošnji g. župnik in duhovni svetovalec Ivan Grobelšek pri daljšem bolehanju. Blagopokojni se je rodil leta 1873 v Žičah. Posvečen je bil leta 1896. Bil je blag, nadarjen in vsestransko delaven duhovnik, ki se je veselil obče priljubljenosti pri duhovnih sobratih in vernikih. Treba še omeniti dejstvo, da je bil rajni Grobelšek zadnji od trojice Žičanov, ki so eno leto primicirali in sicer: že rajni kurat v mariborski kaznilnici g. I. Fink, pokojni g. Franc Gosak, župnik pri St. Janžu na Vinski gori in že omenjeni gomiški župnik. Rajnemu ostani ohranjen časten in hvaležen spomin in ne zabimo nanj pri najsvetejši daritvi in v molitvah!

Šentvidski g. župnik umrl. V celjski bolnici je umrl dne 19. t. m. g. župnik v Št. Vidu pri Grobelnem, Anton Penič. Pokojni se je rodil dne 2. III. 1877 pri Sv. Križu pri Kostanjevici na Dolenjskem. Posvečen je bil v Mariboru leta 1903. Kaplanoval je v Laporju, pri Sv. Magdaleni v Mariboru, v Gornjemgradu, pri Sv. Rupertu nad Laškim, v Žetalah in pri Sv. Križu pri Rož Sla-